

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS PRANCIŠKONŲ GIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Viešosios įstaigos Pranciškonų gimnazijos (toliau – Gimnazija) smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu ir Pranciškoniškojo ugdymo samprata.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti Gimnazijoje užtikrinti saugią, sveiką, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Gimnazijoje.

4. Tvarkos aprašo tikslas – siekiant ugdyti pozityvų mokinio elgesį sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, klasės, Gimnazijos ir šeimos lygmeniu.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į smurtą ir patyčias privaloma reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. Gimnazijos direktorius, pavaduotojas, sielovadininkas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas, psichologas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, privalo reaguoti ir stabdyti nedelsiant;

5.3. veiksmų stabdant smurtą ir patyčias privaloma imtis visais smurto ir patyčių atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo smurtaujančių/besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

5.4. kiekvienas Gimnazijos bendruomenės narys turi mokėti tinkamai reaguoti smurto ir patyčių situacijoje.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – smurto ir patyčių situacijos Gimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6.2. Prevencija – priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

6.3. Intervencija – Gimnazijos direktoriaus, pavaduotojų, sielovadininkų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, psichologo ir kitų darbuotojų (toliau – Gimnazijos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

6.4. Smurtas – tai atviras ir sąmoningas fiziškai agresyvus elgesys kito žmogaus atžvilgiu.

6.5. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

6.6. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.6.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.6.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.6.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.6.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.7. Smurtą ir patyčias patiriantis mokinys – tai mokinys, prieš kurį smurtaujama ar iš kurio tyčiojamasi.

6.8. Smurtą ir patyčias patiriantis suaugęs asmuo – Gimnazijos darbuotojas, iš kurio tyčiojamasi.

6.9. Skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis smurtą ir patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.10. Smurto ir patyčių stebėtojas – vaikas ar suaugęs, matantis ar žinantis apie smurtą ir patyčias.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

7. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Gimnazijos direktorius, pavaduotojas, Vaiko gerovės komisijos pirmininkas, V GK nariai, klasių auklėtojai, o jos vykdyme dalyvauja visi Gimnazijos bendruomenės nariai.

8. Gimnazijos direktorius yra atsakingas už tvarkos aprašo įgyvendinimą Gimnazijoje, sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką.

9. Saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi Gimnazijos Vaiko gerovės komisija.

10. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Gimnazijos Vaiko gerovės komisijos pirmininkas, psichologas, socialinis pedagogas, kurie kasmet:

10.1. kartą per mokslo metus inicijuoja anoniminę mokinių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

10.2. atlieka Gimnazijoje fiksuotų pranešimų (1 priedas) apie patyčias analizę;

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia pagalbos mokiniui priemonių planą;

10.4. teikia siūlymus Gimnazijos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo Gimnazijoje, Gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

10.5. esant reikalui, teikia siūlymus Gimnazijos direktoriui dėl Gimnazijos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarkos aprašo tobulinimo;

11. Klasių auklėtojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias ir smurtą, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius koordinuojančius vykdymo tvarką apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis bei rengdami klasės auklėtojo veiklos planą, numato per mokslo metus klasės valandėles smurto ir patyčių prevencijos, emocinių ir socialinių įgūdžių ugdymui.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

12. **Gimnazijos mokinys** pastebėjęs įtariamus ir/ar realius smurto ir/ar patyčių atvejus privalo:

12.1. nedelsdamas pranešti klasės auklėtojui apie įtariamus ir/ar įvykusias patyčias ar smurto atvejį; elektroninių patyčių atveju pateikti išsaugotus įrodymus (jei turi);

12.2. nesant klasės auklėtojo, informuoti tiesiogiai direktoriaus pavaduotoją, sielovadininką, psichologą ar socialinį pedagogą apie įtariamus ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias)/smurto atvejį;

12.3. jei smurtą ir patyčias patyrusiam mokiniui reikia pagalbos, kreiptis į pagalbą galinčius suteikti asmenis: tėvus (globėjus/rūpintojus) ar gimnazijos darbuotojus, institucijas (pvz., policija, greitoji medicinos pagalba);

13. **Gimnazijos darbuotojas** pastebėjęs įtariamus ir/ar realius smurto ir/ar patyčių atvejus privalo:

13.1. reaguoti į pastebėtą smurto ir/ar patyčių atvejį, išpėjant ir sudrausminant skriaudėją. Jei patyčios vyksta elektroninėje erdvėje, pagal galimybes išsaugo įrodymus ir nedelsdamas imasi reikiamų priemonių patyčioms kibernetinėje erdvėje sustabdyti;

13.2. nedelsdamas įsikiša ir nutraukia bet kokius smurto ir patyčių keliančius veiksmus;

13.3. primena mokiniui, kuris tyčiojasi ar yra įtariamasis tyčiojimusi, gimnazijos nuostatus ir mokinio elgesio taisykles;

13.4. raštu ar elektroninio dienyno pagalba (pranešimo apie patyčias forma, 1 priedas) informuoja patyrusio patyčias mokinio klasės auklėtoją apie įtariamus ar įvykusias patyčias, apie patyčias kibernetinėje erdvėje ir pateikia įrodymus (jeigu turi išsaugotą informaciją);

13.5. esant grėsmei mokinio sveikatai ar gyvybei, nedelsiant kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis tėvus (globėjus/rūpintojus) ir/ar Gimnazijos darbuotojus, ir/ar institucijas (pvz.: policiją, greitąją medicinos pagalbą ir kt.);

13.6. pagal galimybes surenka informaciją apie besityčiojančių asmenų, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

13.7. nesant klasės auklėtojo, informuoti tiesiogiai Vaiko gerovės komisijos pirmininką, psichologą ar socialinį pedagogą apie įtariamus ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias)/smurto atvejį, kartu pateikiant užpildytą pranešimo apie patyčias formą (1 priedas).

14. **Gimnazijos mokinio tėvai (globėjai/ rūpintojai)** pastebėję įtariamus ir/ar realius smurto ir/ar patyčių atvejus privalo:

14.1. reaguoti į pastebėtą smurto ir/ar patyčių atvejį, išpėjant ir sudrausminant skriaudėją. Jei patyčios vyksta elektroninėje erdvėje, pagal galimybes išsaugo įrodymus ir juos pateikia klasės auklėtojui arba Vaiko gerovės komisijos pirmininkui;

14.2. nedelsdami raštu (trumpąja sms žinute, elektroninio dienyno žinute, elektroniniu paštu ir kt.) informuoja klasės auklėtoją;

14.3. jei besityčiojantis asmuo yra Gimnazijos darbuotojas, nedelsdami raštu (trumpąja sms žinute, elektroninio dienyno žinute, elektroniniu paštu ir kt.) informuoja Gimnazijos direktorių ar direktoriaus pavaduotoją ugdymui;

15. **Klasės auklėtojas** gavęs informaciją apie įtariamus ir/ar įvykusias patyčias ar smurto atvejį:

15.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto/patyčių atvejis;

15.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto/patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus/ rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

15.3. užpildo pranešimo apie patyčias formą (1 priedas); ją perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui, psichologui ar socialiniam pedagogui;

15.4. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su Vaiko gerovės komisijos pirmininku, psichologu ar socialiniu pedagogu ir informuoja apie pokyčius;

15.5. nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniai patyčių atvejui kreipiasi į atsakingus Vaiko gerovės komisijos narius;

15.6. kuria psichologiškai saugų klasės mikroklimatą, nuolat stebi situaciją klasėje ir aptaria ją su mokiniais;

15.7. klasės valandėlių metu aptaria su mokiniais patyčių formas: aiškinasi, kas joms būdinga, kaip jas atpažinti, tinkamai reaguoti, kuo skiriasi patyčios nuo konfliktinės situacijos, kokios yra pagalbos galimybės;

15.8. tėvų susirinkimo metu aptaria klasės mikroklimatą, skatina tėvus nedelsiant reaguoti į informaciją apie patyčias, bendradarbiauti sprendžiant konfliktines situacijas, kad jos neperaugtų į patyčias ir smurtą;

15.9. kartą per mėnesį išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias klasėje, informuoja Vaiko gerovės komisijos atsakingus narius apie taikytų prevencijos priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

16. Užpildytą formą priėmęs asmuo (VGK pirmininkas, psichologas ar socialinis pedagogas) formą registruoja Patyčių registracijos žurnale (žurnalas laikomas VGK pirmininko kabinete); esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Gimnazijos Vaiko gerovės komisijos susirinkimą.

17. **Vaiko gerovės komisija** (VGK) įvertinusi turimą informaciją:

17.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais (globėjais/rūpintojais), klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus/ rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

17.2. informuoja Gimnazijos direktorių apie esamą situaciją;

17.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius Vaiko gerovės komisijos susirinkimus situacijos įvertinimui;

17.4. jei veiksmų plane numatytos veiklos ir priemonės yra neefektyvios, kreipiasi į Kretingos rajono savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisiją dėl vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros skyrimo;

17.5. informuoja apie sudėtingus smurto ir patyčių atvejus Kretingos rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių, Policijos komisariatą.

18. Mokiniai pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turi informuoti Gimnazijos direktorių nedelsiant.

19. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turi informuoti Gimnazijos direktorių nedelsiant, o Gimnazijos direktorius informuoja Vaiko gerovės komisiją.

20. Kitiems smurto/patyčių dalyviams pagal individualius poreikius Gimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokinio ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

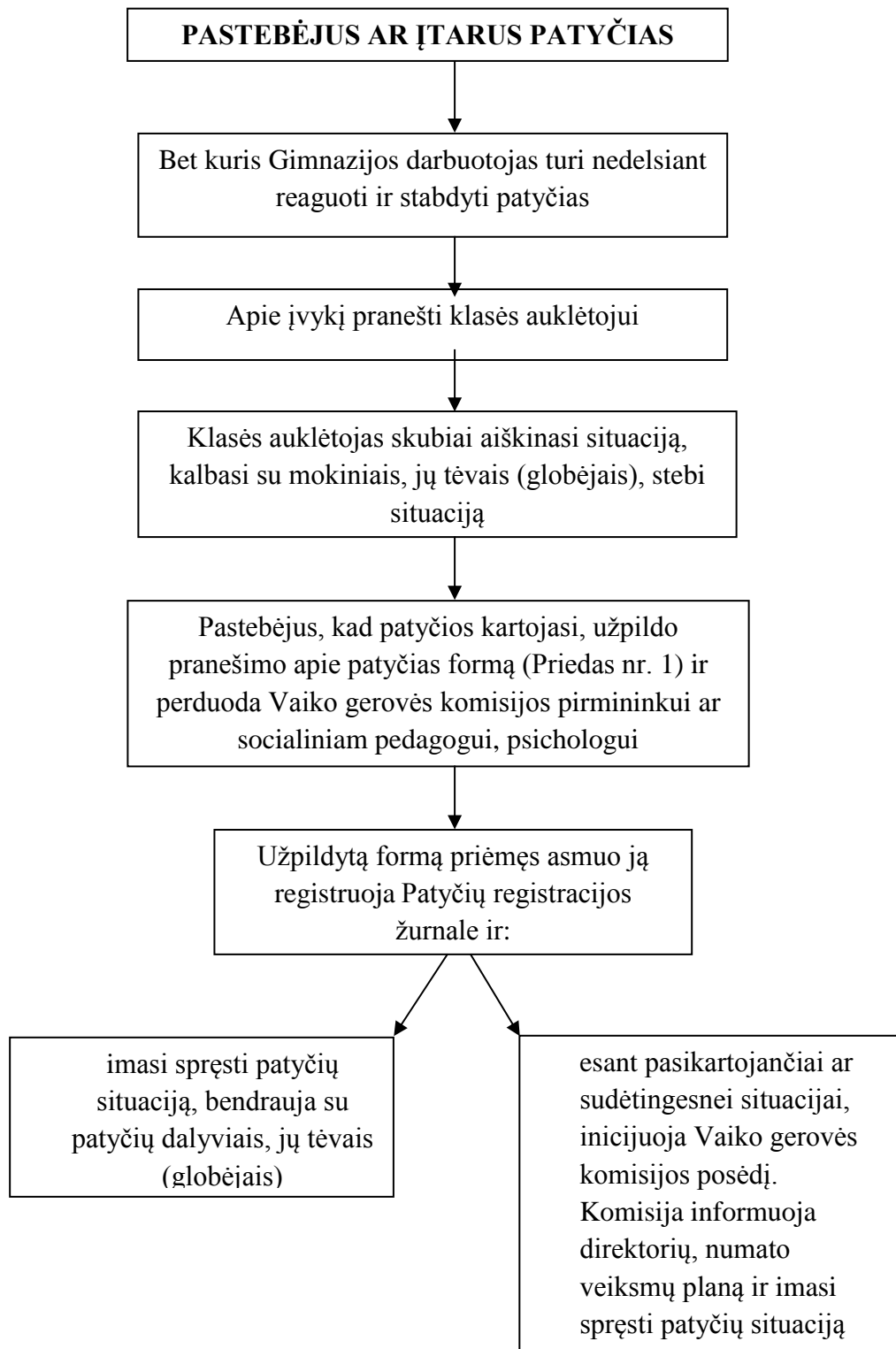
22. Kiekvienų metų pabaigoje Gimnazijos direktoriaus įsakymu Vaiko gerovės komisija ar kitas Gimnazijos direktoriaus paskirtas darbuotojas organizuoja anoniminę Gimnazijos bendruomenės apklausą, siekiant išsiaiškinti smurto ir patyčių situaciją Gimnazijoje. Duomenys apibendrinami, pristatomi Gimnazijos tarybai. Vadovaujantis gautais duomenimis, Vaiko gerovės komisija rengia Vaiko gerovės komisijos metinį veiklos planą.

23. Gimnazijos darbuotojai ir mokiniai pasirašytinai supažindinami su šia Tvarka kiekvienais mokslo metais iki rugsėjo 15 d.

24. Mokinio tėvai (globėjai/rūpintojai) su šia tvarka supažindinami elektroninio dienyno pagalba kiekvienais mokslo metais iki spalio 1 d. Tai yra laikoma kaip susipažinimas pasirašytinai.

25. Tvarka skelbiama viešai Gimnazijos internetinėje svetainėje kpg.lt

REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS GIMNAZIJOJE

VIEŠOJI ĮSTAIGA PRANCIŠKONŲ GIMNAZIJA
PRANEŠIMO APIE PATYČIAS/SMURTO ATVEJŲ FORMA

_____ data

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, uĳimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;	
☐ Fizinės: mokinio/ suaugusiojo užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, mušimas, spardymas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad mokinys/ suaugusysis yra nepageidaujamas ar atstumiamas, gandų skleidimas;	
☐ Elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, mokinio/ suaugusiojo asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Mokinio/asmens, <i>patyrusio patyčias</i> , vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Mokinio(-ių)/asmens(-ų), <i>kuris(-ie) tyčiojosi</i> , vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Mokinio(-ių)/ asmens(-ų), <i>stebėjusio(-ių) patyčias</i> , vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Gimnazijos mokytojo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio planas su: (pildo mokytojai arba pagalbos mokiniui specialistai)

Vaiku, patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais Gimnazijos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

(Užpildžiusio asmens vardas, pavardė)

(Parašas)